

CRIZA S-A MATURIZAT ⁹⁵

I

Sfârșitul lunii septembrie a adus, fără îndoială, o mare cotitură în istoria revoluției ruse și, după toate aparențele, în istoria revoluției mondiale.

Revoluția muncitorească mondială a început prin acțiunile unor oameni izolați plini de curaj, care reprezentau tot ce mai rămăsese cinstit în putredul „socialism” oficial, în realitate social-șovinism. Liebknecht în Germania, Adler în Austria, MacLean în Anglia — iată cele mai cunoscute nume de eroi izolați care și-au asumat dificilul rol de precursori ai revoluției mondiale.

A doua etapă în pregătirea istorică a acestei revoluții a fost marcată prin frământarea unor mase largi, care s-a manifestat prin scindarea partidelor oficiale, prin apariția de publicații ilegale și prin demonstrații de stradă. Protestul împotriva războiului a crescut, a sporit numărul victimelor prigoanei dezlănțuite de guverne. În Germania, Franța, Italia, Anglia, țări cunoscute prin legalitatea sau chiar prin libertatea care domnea în ele, închisorile gemeau de zecile și sutele de internaționaliști, adversari ai războiului, partizani ai revoluției muncitorești.

Acum a început a treia etapă, care poate fi numită ajutorul revoluției. Arestarea în masă a conducătorilor partidului în libera Italie și mai ales *rebeliunile în armată*, care au început în Germania ⁹⁶, sînt indicii sigure ale unei mari cotituri, indicii ale *ajunului revoluției* pe plan mondial.

Fără îndoială că și înainte au fost în Germania cazuri izolate de rebeliune în armată, dar ele au fost atît de ne-

însemnate, de răzlețe, de slabe, încît ele au putut fi cocoloșite, trecute sub tăcere — ceea ce a contribuit în cea mai mare măsură la anihilarea *puterii de contagiune în masă* a acțiunilor insurecționale. În sfîrșit, și în flotă s-a maturizat o asemenea mișcare, care, cu toate rigorile regimului militar de ocnă din Germania, extraordinar de bine puse la punct și respectate cu nemaipomenită pedanterie, *n-a mai putut* fi nici cocoloșită, nici trecută sub tăcere.

Sîntem în pragul revoluției proletare mondiale, nu încape îndoială. Și cum noi, bolșevicii ruși, singurii dintre toți internaționaliștii proletari din toate țările, ne bucurăm de o libertate relativ mare, avem un partid legal, avem vreo douăzeci de ziare, avem de partea noastră Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților din capitale, avem de partea noastră în perioadele revoluționare *majoritatea* maselor populare, nouă ni se pot aplica și trebuie să ni se aplice cuvintele : cui i se dă mult i se și țere mult.

II

Existența unui moment de cotitură în revoluția din Rusia este indubitabilă.

Într-o țară țărănească, cu un guvern revoluționar, republican, care se bucură de sprijinul partidelor socialist-revoluționar și menșevic, partide dominante pînă mai ieri în rîndurile democrației mic-burgheze, se pornește o *răscoală țărănească*.

E de necrezut, dar e fapt.

Pe noi, bolșevicii, acest fapt nu ne miră ; noi am susținut întotdeauna că guvernul faimoasei „coaliții“ cu burghezia este un guvern al *trădării* democratismului și revoluției, un guvern al măcelului *imperialist*, un guvern care *apără* pe capitaliști și moșieri *împotriva* poporului.

Prin înșelăciunea socialiștilor-revoluționari și menșevicilor, în Rusia, într-o republică, în timpul unei revoluții, s-a menținut și se menține, alături de Soviete, un guvern al capitaliștilor și moșierilor. Iată amarul și teribilul adevăr. Mai e de mirare că în Rusia, în condițiile îngrozitoarelor calamități pricinuite poporului de prelungirea

războiului imperialist și de urmările lui, a început să se întindă răscoala țărănească ?

Mai e de mirare că adversarii bolșevicilor, conducătorii partidului socialist-revoluționar *oficial*, ai aceluiași partid care a sprijinit tot timpul „coaliția“, ai aceluiași partid care pînă în ultimele zile sau pînă în ultimele săptămîni a avut majoritatea poporului de partea sa, ai aceluiași partid care continuă să condamne și să persecute pe „noii“ socialiști-revoluționari, care s-au convins că politica de coaliție trădează interesele țărănimii, — mai e de mirare că acești conducători ai partidului socialist-revoluționar *oficial* scriu la 29 septembrie într-un editorial apărut în organul lor oficial, ziarul „Delo Naroda“ :

„...Pînă în prezent nu s-a făcut aproape nimic pentru desființarea relațiilor de înrobire care continuă să domine la sate tocmai în Rusia centrală... Legea cu privire la reglementarea relațiilor agrare la sate, care a fost prezentată de mult guvernului provizoriu și a trecut chiar și printr-un purgatoriu, Comisia juridică, această lege s-a împotmolit definitiv în cine știe ce cancelarie... Nu avem noi dreptate să afirmăm că guvernul nostru republican e departe de a se fi debarasat de vechile procedee ale guvernării țariste, că în procedeele folosite de miniștrii revoluționari se mai fac încă puternic simțite apucăturile stolîpiniste ?“

Așa scriu socialiștii-revoluționari oficiali ! Gîndiți-vă numai : partizanii coaliției sînt *nevoiți* să recunoască că după șapte luni de revoluție într-o țară țărănească „nu s-a făcut aproape nimic pentru desființarea înrobirii“ țăranilor, a înrobirii lor de către moșieri ! Acești socialiști-revoluționari *sînt nevoiți* să taxeze de *stolîpiniști* pe colegul lor Kerenski și întreaga lui bandă de miniștri.

Poate exista oare mărturie mai elocventă decît aceasta venită din lagărul adversarilor noștri și care confirmă nu numai că coaliția a eșuat, nu numai că socialiștii-revoluționari oficiali, care-l tolerează pe Kerenski, au devenit un partid *antipopular, antițărănesc, contrarevoluționar*, dar și că întreaga revoluție rusă a ajuns la un punct de cotitură ?

O răscoală țărănească într-o țară țărănească împotriva guvernului Kerenski, socialist-revoluționar, al lui Nikitin și Gvozdev, menșevici, și al celorlalți miniștri, reprezen-

tanți ai capitalului și ai intereselor moșierilor! Reprimarea acestei răscoale *prin măsuri militare* luate de un guvern republican.

În fața acestor fapte mai poate oare un partizan cinstit al proletariatului să nege că criza s-a maturizat, că revoluția trece printr-o mare cotitură, că victoria guvernului asupra răscoalei țărănești ar însemna înmormântarea definitivă a revoluției, triumful definitiv al kornilovismului?

III

E de la sine înțeles că, dacă într-o țară țărănească, după șapte luni de republică democratică, s-a putut ajunge la o răscoală țărănească, asta dovedește fără putință de tăgadă crahul revoluției pe scară națională, criza ei, care a devenit extraordinar de acută, dovedește că forțele contrarevoluționare ajung la *ultima limită*.

Acest fapt e de la sine înțeles. În fața unui fapt cum este răscoala țărănească, toate celelalte simptome politice, chiar dacă ar contrazice această maturizare a crizei pe scară națională, nu ar prezenta absolut nici o importanță.

Dar toate simptomele arată, dimpotrivă, că criza s-a maturizat pe plan național.

După problema agrară, în viața de stat a Rusiei, are o mare importanță, în special pentru masele mic-burgheze ale populației, problema națională. Și vedem că la Consfătuirea „democratică“, aranjată de domnul Țereteli & Co., curia „națională“ se situează în ceea ce privește radicalismul pe locul al doilea, fiind întrecută doar de syndicate și *întrecînd* curia Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților în ceea ce privește procentul de voturi exprimate *împotriva* coaliției (40 din 55). Guvernul Kerenski, guvern de reprimare a răscoalei țărănești, retrage din Finlanda trupele revoluționare pentru a întări burghezia finlandeză reacționară. În Ucraina, conflictele dintre ucrainenii în general și trupele ucrainene în special și guvern devin din ce în ce mai frecvente.

Să luăm apoi armata, care în timp de război are o importanță excepțională în întreaga viață de stat. Am văzut că trupele din Finlanda și flota din Marea Baltică *s-au*

detașat complet de guvern. Vedem declarația ofițerului Dubasov — care nu e bolșevic, care vorbește în numele întregului front și într-un mod mai revoluționar decât toți bolșevicii — că soldații nu mai vor să lupte⁹⁷. Vedem rapoartele înaintate guvernului, în care se aduce la cunoștință că în rîndurile soldaților se observă o stare de „nervozitate“, că „ordinea“ (adică participarea acestor trupe la reprimarea răscoalei țărănești) nu poate fi garantată. Vedem, în sfîrșit, rezultatul votului la Moscova, unde, din 17 000 de soldați, 14 000 au votat pentru bolșevici.

Acest rezultat al alegerilor pentru Dumele raionale din Moscova constituie în general unul din cele mai uimitoare simptome ale unei profunde cotituri intervenite în starea de spirit a întregului popor. Că Moscova are un mai pronunțat caracter mic-burghez decât Petrogradul este un fapt îndeobște cunoscut. Că proletariatul din Moscova întreține incomparabil mai multe legături cu satul, manifestă mai multă simpatie pentru sat, că e mai apropiat de starea de spirit rurală, țărănească este un fapt indiscutabil și confirmat în repetate rînduri.

Și iată că la Moscova procentajul de voturi obținute de socialiștii-revoluționari și de menșevici a scăzut de la 70%, cît era în iunie, la 18%. Mica burghezie a întors spatele coaliției, poporul i-a întors spatele, acest lucru e în afară de orice îndoială. Procentajul de voturi obținute de cadeți a crescut de la 17% la 30%, dar ei au rămas iremediabil în minoritate, deși socialiștii-revoluționari „de dreapta“ și menșevicii „de dreapta“ li s-au alăturat în mod evident. Ziarul „Russkie Vedomosti“⁹⁸ afirmă că cifra *absolută* a voturilor obținute de cadeți a scăzut de la 67 000 la 62 000. Numai bolșevicii și-au văzut voturile sporite de la 34 000 la 82 000. Ei au obținut 47% din totalul de voturi. Nu încapе îndoială că, împreună cu socialiștii-revoluționari de stînga, noi deținem în momentul de față majoritatea în Soviete, în armată și în țară.

Printre simptomele care nu prezintă numai o importanță ca atare, ci și una foarte reală, trebuie considerat și acela că armata muncitorilor și funcționarilor de la căile ferate și de la poștă, care prezintă o deosebită im-

portanță general-economică, general-politică și militară, continuă să se afle într-un conflict acut cu guvernul⁹⁹, și că pînă și menșevicii-defensiști sînt nemulțumiți de ministrul „lor“ Nikitin, iar socialiștii-revoluționari oficiali iaxează de „stolîpiniști“ pe Kerenski & Co. Nu este oare clar că o asemenea „sprijinire“ a guvernului de către menșevici și socialiștii-revoluționari nu poate avea, dacă are, decît o importanță negativă?

IV

. . . . .

V

Da, conducătorii Comitetului Executiv Central promovează sistematic o tactică de apărare a burgheziei și a moșierilor. Și nu începe nici o îndoială că bolșevicii care s-ar lăsa prinși în cursa iluziilor constituționaliste, a „credinței“ în congresul Sovietelor și în convocarea Adunării constituante, — nu începe îndoială că asemenea bolșevici ar fi niște *jalnici trădători* ai cauzei proletariatului.

Ei ar fi trădători ai acestei cauze, deoarece ar trăda prin comportarea lor pe muncitorii revoluționari germani, care au început rebeliunea în flotă. În asemenea condiții, „a aștepta“ congresul Sovietelor etc. înseamnă *a trăda internaționalismul*, a trăda cauza revoluției socialiste internaționale.

Căci internaționalismul nu se manifestă prin vorbe, prin mesaje de solidaritate, prin rezoluții, ci prin *fapte*.

Bolșevicii ar fi trădători ai *țărănimii*, deoarece a tolera reprimarea răscoalei țărănești de către un guvern pe care *pînă și* „Delo Naroda“ îl asemuiește stolîpiniștilor înseamnă *a duce* întreaga revoluție la pieire, o pieire definitivă, pentru totdeauna. Se face zarvă pe tema anarhiei și a creșterii gradului de indiferență a maselor: cum să nu fie masele indiferente față de alegeri, dacă țărănimea *a ajuns la răscoală*, iar așa-zisa „democrație revoluționară“ stă și tolerează reprimarea acestei răscoale prin forța armelor!!

Bolșevicii ar fi niște trădători ai democrației și ai libertății, căci a tolera reprimarea răscoalei țărănești într-un asemenea moment *în seamnă* a permite falsificarea alegerilor pentru Adunarea constituantă *absolut la fel*, ba încă și mai rău, mai grosolan decît au fost falsificate „Consfătuirea democratică” și „preparlamentul”.

Criza s-a maturizat. Întregul viitor al revoluției ruse este în joc. Onoarea partidului bolșevic este pusă sub semnul întrebării. Întregul viitor al revoluției muncitorești internaționale pentru socialism este în joc.

Criza s-a maturizat...

29 septembrie 1917.

Rîndurile de pînă aici pot fi date publicității ; textul care urmează, *să fie distribuit* membrilor *Comitetului Central*, ai *Comitetului din Petrograd*, ai *Comitetului din Moscova* și ai *Sovietelor*.

VI

Ce-i de făcut ? Aussprechen was ist, trebuie „să spunem ce este”, să recunoaștem adevărul că în C.C. și în vîrfurile partidului nostru există un curent sau o opinie în favoarea *așteptării* congresului Sovietelor, *împotriva* luării imediate a puterii, *împotriva* insurecției imediate. Trebuie *să învingem* acest curent sau această opinie¹⁰⁰.

Altfel bolșevicii *s-ar acoperi pe veci de rușine* și *ar fi reduși la zero* ca partid.

Căci a scăpa un asemenea moment și „a aștepta” congresul Sovietelor ar fi *o totală idioție* sau *o trădare totală*.

O trădare totală față de muncitorii germani. Doar n-o să așteptăm *să înceapă* revoluția la ei ! Atunci și Liberdanii vor fi pentru „sprijinirea” ei. Dar ea *nu poate* începe atîta timp cît Kerenski, Kișkin & Co. sînt la putere.

O trădare totală față de țărănime. A îngădui reprimarea răscoalei țăranilor atunci cînd ai Sovietele din amîndouă

capitalele înseamnă să pierzi, și să pierzi pe bună dreptate orice încredere din partea țăranilor, înseamnă să apari în ochii țăranilor la fel ca Liberdanii și alți ticăloși.

„A aștepta“ congresul Sovietelor este o totală idiotie, căci înseamnă să pierzi câteva *săptămîni*, iar acum *totul* se hotărăște în câteva săptămîni sau chiar în câteva zile. Înseamnă să renunți cu lașitate la luarea puterii, căci la 1—2 noiembrie acest lucru va fi imposibil (atît din punct de vedere politic, cît și din punct de vedere tehnic: căci în preajma zilei insurecției „fixate“ * prostește vor fi concentrate trupe de cazaci).

„A aștepta“ congresul Sovietelor este o idiotie, deoarece congresul nu poate da și nu va da nimic!

Importanță „morală“? Extraordinar!! „Importanță“ a rezoluțiilor și a discuțiilor cu Liberdanii atunci cînd știm că Sovietele sînt *de partea* țăranilor și că răscoala țărănească este *reprimată*!! Am reduce aceste *Soviete* la rolul de lamentabili palavragii. Mai întîi învingeți-l pe Kerenski, și apoi convocați congresul.

Victoria insurecției le este acum *asigurată* bolșevicilor: 1) putem ** (dacă n-o „să așteptăm“ congresul Sovietelor) să lovim *prin surprindere* și din trei puncte — Petrograd, Moscova, flota din Marea Baltică; 2) avem lozinci care ne asigură sprijinul: jos guvernul care reprimă răscoala țărănească împotriva moșierilor! 3) avem majoritatea *în țară*; 4) în rîndurile menșevicilor și socialiștilor-revoluționari se observă o destrămare totală; 5) avem posibilitatea tehnică de a lua puterea la Moscova (aici acțiunea ar putea chiar să înceapă spre a lua pe dușman prin surprindere); 6) avem la Petrograd *mii* de muncitori și soldați înarmați care pot ocupa *concomitent* Palatul de iarnă, Marele Stat-major, centrala telefonică și toate tipografiile mari; noi nu vom putea fi scoși de acolo, — iar în *armată* se va desfășura

* „A convoca“ congresul Sovietelor pentru 20 octombrie spre a hotărî dacă „să se ia puterea“ nu-i tot una cu „a fixa“ prostește insurecția?? Acum se poate lua puterea, la 20—29 octombrie nu veți fi lăsați s-o luați.

** Ce-a făcut partidul pentru a cunoaște dizlocarea trupelor etc.? pentru a trata insurecția ca „o artă“? — numai discuții în C.E.C. etc.!!

o asemenea agitație, încît *nu se va putea* lupta împotriva acestui guvern care proclamă pacea, trecerea pămîntului în mîna țăranilor etc.

Dacă vom lovi concomitent, prin surprindere, din trei puncte: Petrograd, Moscova, flota din Marea Baltică, avem 90% șanse să învingem cu mai puține jertfe decît la 3—5 iulie, deoarece *armata nu se va ridica* împotriva unui guvern al păcii. Chiar dacă Kerenski are la Petrograd o cavalerie „sigură” etc. — cînd vom lovi din două direcții, *avînd de partea noastră* simpatia armatei, Kerenski va fi nevoit *să se predea*. Dacă nu luăm puterea nici acum, cînd avem asemenea șanse, toate discuțiile despre trecerea puterii în mîna Sovietelor devin o *minciună*.

A nu lua acum puterea, „a aștepta”, a flecări în C.E.C., a te limita la „lupta pentru un organ” (al Sovietului), la „lupta pentru congres” înseamnă *a duce revoluția la pieire*.

Văzînd că C.C. *nici n-a răspuns* la insistențele recomandări făcute de mine în acest sens încă la începutul Consfătuirii democratice, că Organul Central *taie* din articolele mele pasajele în care vorbesc de greșeli vădite ale bolșevicilor, ca: rușinoasa hotărîre de a participa la preparlament, acordarea de locuri menșevicilor în prezidiul Sovietului etc. etc., — văzînd toate acestea, sînt nevoit să constat aici o „fină” aluzie la faptul că C.C. nici nu intenționează să examineze problema, o fină aluzie la faptul că se urmărește să mi se închidă gura, dîndu-mi-se de înțeles că e cazul să mă dau deoparte.

Sînt nevoit *să pun problema ieșirii mele din C.C.*, ceea ce și fac, rezervîndu-mi libertatea de a face agitație *în verigile de jos* ale partidului și la congresul partidului.

Convingerea mea fermă este că, dacă „vom aștepta” congresul Sovietelor și vom lăsa să ne scape acum momentul, *vom duce la pieire* revoluția.

29/IX.

N. Lenin

P.S. O serie întreagă de fapte au arătat că *nici chiar* trupele de cazaci nu se vor ridica împotriva unui guvern al păcii! Dar care e numărul lor? unde se află ele? Și nu va trimite oare întreaga armată unități *pentru* noi?

Capitolele I—III și V au apărut
în 20 (7) octombrie 1917, în ziarul
„Rabocii Puti” nr. 30;
capitolul VI a fost publicat
pentru prima oară în 1924

Capitolele I—III se tipăresc
după textul apărut în ziar,
iar capitolele V—VI după manuscris

Din noiembrie 1917 a apărut sub denumirea de „Folkets Dagblad Politiken”. La ziar au colaborat zimmerwaldienii de stînga din Germania, Rusia, Franța și alte țări. În 1921, după ce Partidul social-democrat de stînga s-a afiliat la Internaționala Comunistă și a căpătat denumirea de partid comunist, ziarul a devenit organul său de presă. După scindarea partidului comunist, în octombrie 1929, ziarul a devenit organul de presă al aripii sale de dreapta. Editarea ziarului a încetat în mai 1945.

„*Työmies*” — ziarul Partidului social-democrat din Finlanda ; a apărut la Helsingfors din martie 1895 pînă în 1918. — 284.

- 94 „*The Internationalist*” — săptămînal, organul de presă al aripii de stînga a socialiștilor ; a fost editat la începutul anului 1917 la Boston de către Liga propagandei socialiste din America. Din redacția ziarului făceau parte internaționaliști din S.U.A. și din alte țări : D. Williams, H. A. Gibbs, M. S. Zartarian, D. Rozin, S. I. Rutgers, A. S. Edwards. — 285.

- 95 Articolul „*Criza s-a maturizat*” a fost scris de Lenin la Vîborg. Articolul era conceput în șase capitole, din care ultimul nu urma să fie dat publicității, ci urma să fie „*distribuit* membrilor *Comitetului Central, ai Comitetului din Petrograd, ai Comitetului din Moscova și ai Sovietelor*”. Din articol s-au păstrat numai manuscrisele ultimelor două capitole (V și VI din articol). În nr. 30 din 20 (7) octombrie 1917 al ziarului „*Rabocii Puti*”, în care a apărut pentru prima oară acest articol, au fost publicate nu cinci, ci patru capitole, unul fiind omis. Capitolul al cincilea din articol a apărut în locul capitolului al patrulea, fapt stabilit în urma confruntării textului din ziar cu manuscrisul capitolului al cincilea.

Articolul „*Criza s-a maturizat*” a fost publicat în numeroase periodice bolșevice. El a fost publicat în ziarele „*Soțial-Demokrat*” (Moscova), „*Proletarskoe Delo*” (Kronstadt), „*Burevestnik*” (Minsk), „*Proletarskaia Pravda*” (Tula), „*Vpered*” (Ufa), „*Ba-kinskii Rabocii*”, „*Uralskii Rabocii*”, „*Krasnoiarskii Rabocii*” ș.a. — 287.

- 96 V. I. Lenin se referă la acțiunile revoluționare ale marinarilor din flota germană din august 1917. Acțiunea a fost condusă de organizația revoluționară a marinarilor, care pe la sfîrșitul lunii iulie 1917 număra 4 000 de membri. În fruntea organizației se găseau marinarii Max Reichpitsch și Albin Kebis de pe vasul „*Frederic cel Mare*”. Organizația a hotărît să lupte pentru o pace democratică și să pregătească o răscoală. La începutul lunii august, în flotă au început acțiuni revoluționare deschise. Marinarii de pe vasul de linie „*Prințul-regent Luitpold*”, care se afla la Wilhelmshafen, au coborît cu de la sine putere pe țarm și au pornit lupta pentru eliberarea tovarășilor lor arestați mai înainte pentru o grevă ; la 16 august, pe vasul „*Westfalia*”, fochiștii au declarat grevă. Concomitent s-a răscolat și echipajul

- de pe crucişătorul „Nürnberg“, care se afla în larg. Mişcarea din rîndurile marinarilor s-a extins şi pe navele din mai multe escadre care se aflau la Wilhelmshafen. Acţiunile revoluţionare din flota germană au fost reprimare cu cruzime. Conducătorii mişcării, Reichpitsch şi Kebis, au fost executaţi prin împuşcare, iar ceilalţi marinari care au participat activ la mişcare au fost condamnaţi la muncă silnică pe termen lung. — 287.
- 97 Lenin se referă la cuvîntarea rostită la şedinţa Sovietului din Petrograd din 21 septembrie (4 octombrie) 1917 de ofiţerul Dubasov, sosit de pe front. În cuvîntarea sa, Dubasov a declarat: „Orice aţi spune aici, soldaţii nu vor să mai lupte“. — 293.
- 98 „*Russkie Vedomosti*“ — ziar; a apărut la Moscova începînd din 1863; exprima concepţiunile intelectualităţii liberale moderate. Începînd din 1905, ziarul a devenit organul aripii de dreapta a partidului cadet. Lenin a arătat că ziarul „*Russkie Vedomosti*“ îmbina într-un mod sui-generis „cadetismul de dreapta cu o oarecare doză de narodnicism“ (Opere complete, vol. 23, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 205). În 1918 ziarul „*Russkie Vedomosti*“ a fost interzis o dată cu celelalte ziare contrarevoluţionare. — 293.
- 99 Lenin se referă la greva generală a muncitorilor şi funcţionarilor de la căile ferate din Rusia, care cereau mărirea salariului. Greva a început în noaptea de 23 spre 24 septembrie (6 spre 7 octombrie) 1917, cuprinzînd întreaga reţea de cale ferată a ţării. Guvernul provizoriu a dat alarma. Presa burgheză a desfăşurat o campanie de aţîţări împotriva greviştilor de la căile ferate.
- Chestiunea grevei feroviarilor a fost discutată la şedinţa Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia din 24 septembrie (7 octombrie). În apelul „În ajutorul feroviarilor“, publicat în ziarul „*Rabocii Puti*“, C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, demascînd politica contrarevoluţionară a guvernului provizoriu, chema întregul proletariat să creeze feroviarilor o atmosferă de profundă simpatie, să-i ferească de prigoana şi de atacurile provocatoare din partea contrarevoluţiei şi să ia toate măsurile pentru ca greva lor să nu fie izolată şi înăbuşită. Greva a luat sfîrşit în noaptea de 26 spre 27 septembrie (9 spre 10 octombrie) 1917, după ce guvernul provizoriu a satisfăcut parţial revendicările feroviarilor. — 294.
- 100 Este vorba de poziţia lui Kamenev, Zinoviev, Troţki şi a partizanilor lor. Kamenev şi Zinoviev s-au ridicat împotriva planului lui Lenin de pregătire a insurecţiei armate, susţinînd că clasa muncitoare din Rusia n-ar fi capabilă să înfăptuiască revoluţia socialistă. Ei s-au rostogolit pe poziţia menşevicilor, care apărau republica burgheză. Troţki insista ca insurecţia să fie amînată pînă la convocarea celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, ceea ce înseamna de fapt zădăr-

nicirea ei, deoarece guvernul provizoriu căpăta astfel posibilitatea de a concentra în preajma deschiderii congresului forțe pentru înfrângerea insurecției. — 295.

- 101 Articolul „*Vor putea păstra bolșevicii puterea de stat?*” a fost scris de Lenin la Viborg, la sfârșitul lunii septembrie — 1 (14) octombrie 1917. El a fost publicat pentru prima oară în octombrie 1917, în revista „*Prosveșcenie*” nr. 1—2.

„*Prosveșcenie*” — revistă teoretică bolșevică lunară; a apărut legal la Petersburg din decembrie 1911 pînă în iunie 1914. Tirajul ei se ridica la 5 000 de exemplare.

Revista a fost fondată din inițiativa lui V. I. Lenin. A avut drept colaboratori pe V. V. Vorovski, A. I. Ulianova-Elizarova, N. K. Krupskaja, M. S. Olinski, I. V. Stalin și M. A. Saveliev. A. M. Gorki a fost atras de Lenin la conducerea rubricii literare a revistei. Lenin, care pe vremea aceea se afla la Paris, iar apoi la Cracovia și la Ponorino, conducea revista „*Prosveșcenie*”, redacta articole și întreținea o corespondență regulată cu membrii colegiului de redacție.

Revista demasca pe oportuniști-lichidatori, otzoviști și troțkiști —, precum și pe naționaliștii burghezi, pune în lumină lupta dusă de clasa muncitoare în condițiile noului avînt revoluționar, populariza lozincile lansate de bolșevici în campania electorală pentru Duma a IV-a de stat; ea lua atitudine împotriva revizionismului și centrismului din partidele Internaționalei a II-a. Această revistă a jucat un rol important în educarea marxistă, internaționalistă a muncitorilor înaintați din Rusia.

În ajunul primului război mondial, în iunie 1914, revista „*Prosveșcenie*” a fost interzisă de guvernul țarist. Ea și-a reluat apariția în toamna anului 1917, dar a apărut doar un singur număr (dublu). În acest număr, în afară de articolul lui V. I. Lenin „*Vor putea păstra bolșevicii puterea de stat?*”, au fost publicate articolul său „*Cu privire la revizuirea programului partidului*”, precum și articolul lui V. Miliutin „*Cu privire la rezultatele celui de-al VI-lea Congres al P.M.S.D.R.*”, al lui F. Mehring „*Marx în emigrație*”, al lui A. Lomov „*Războiul și economia națională în Germania*” și altele. — 303.

- 102 Faptul amintit de V. I. Lenin s-a petrecut la ședința din 4 (17) iunie 1917 a primului Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. În timp ce menșevicul Tereteli, ministru în guvernul provizoriu, vorbea de la tribună, susținînd că în Rusia nu există un partid politic care să se declare gata să preia singur întreaga putere, V. I. Lenin, de la locul său, în numele partidului bolșevic, i-a dat acestuia replica: „*Există un asemenea partid!*”, iar în cuvîntarea rostită apoi de la tribuna congresului a declarat că partidul bolșevic este oricînd „*gata să preia întreaga putere*” (Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 284). — 306.